

Anti-pestprotocol

Versie: augustus 2023

Anti-pestprotocol

Inhoud

1. Waarom een anti-pestprotocol?
2. Wat is pesten?
3. Plagen of pesten: enkele verschillen op een rijtje
4. Pesten: de signalen
5. Specifieke signalen in de groep
6. Specifieke signalen in de pauzes:
7. Signalen thuis (via ouders):
8. Uitgangspunten bij de aanpak van het pestprobleem.
9. Anti-pestcoördinator
10. Pesten: de aanpak
  - A. Preventief handelen.
    - Houding van leerkrachten .
    - Kringgesprekken
    - Pestproblematiek aan de orde stellen
  - B. Curatief handelen
    1. Bijstaan van het gepeste kind.
    2. Aanspreken van de pester.
    3. Verhelderend gesprek
    4. Aanspreken van de zwijgende middengroep
    5. Aanleggen dossier
    6. Contact ouders
    7. Informeren collegae
11. Als het probleem blijft bestaan
  1. Het gepeste kind
  2. De pester
  3. De zwijgende middengroep
  4. De ouders
  5. De leraar
12. Sancties

1. Waarom een anti-pestprotocol?

CBS Rehoboth wil de voorwaarden scheppen die noodzakelijk zijn voor een leefomgeving waarin kinderen zich veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Helaas is pesten een universeel verschijnsel en komt het dus ook op de Rehoboth voor. Onderzoek heeft aangetoond dat de omvang en de verschijningsvorm van pesten nauwelijks cultuurgebonden is. Het is een typisch menselijke ondeugd die altijd verborgen aanwezig is en dus steeds de kop op kan steken. Helaas moeten we concluderen dat mensen zich op alle plaatsen en in alle tijden hetzelfde gedragen. Daarin zien we echter geen reden ons er maar bij neer te leggen. Door middel van dit anti-pestprotocol willen we laten zien dat we als school stelling nemen tegen het pesten. Enerzijds proberen we preventief te handelen door het onderwerp bespreekbaar te maken, omgangsregels vast te stellen en met kinderen afspraken te maken. Anderzijds willen we daadkrachtig optreden als pesten ondanks alle op preventie gerichte inspanningen toch voorkomt.

2. Wat is pesten?

Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan sociale media of ze pesten elkaar door vervelende berichten via de mobiele telefoon te sturen. Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. Nu eens is de ene het 'lijdend voorwerp' en dan de andere. Pesten heeft, in tegenstelling tot plagen, een structureel karakter en kan leiden tot een negatief zelfbeeld, faalangst, onzekerheid en eenzaamheid.

3. Plagen of pesten: enkele verschillen op een rijtje

plagen	pesten
<ul style="list-style-type: none"> - Incidenteel / kortdurend - Onbezonnen of spontaan - Wederzijdsheid - Geen vaste structuur: rolverwisseling is mogelijk - Positieve bedoelingen - Beide partijen hebben plezier - Gelijkwaardige machtsverhouding: beide partijen kunnen het plagen stoppen - Heeft geen negatieve gevolgen - Meestal een tegen een - Vindt openlijk plaats	<ul style="list-style-type: none"> - Structureel / langdurig - Systematisch en berekenend - Eenrichtingsverkeer - Neiging tot vaste structuur: rolverwisseling is vaak onmogelijk. Dader(s) en slachtoffer(s). - Negatieve bedoelingen: bewust kwetsen - Het gepeste kind heeft verdriet / voelt zich gekwetst - Ongelijkwaardige machtsverhouding: het slachtoffer is niet in staat het pesten te stoppen - Heeft schadelijke gevolgen: gaat ten koste van.. - Meestal een groep tegenover een geïsoleerd slachtoffer - Gebeurt meestal stiekem

4.Pesten: de signalen

Om het pesten tegen te gaan is het van belang te weten of en hoe er wordt gepest. We moeten alert zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Hieronder volgen enkele veel voorkomende pesterijen die pesters met hun slachtoffers uithalen:

- Buitensluiten door doodzwijgen en negeren
- Treiteren
- Buiten school opwachten en slaan of schoppen
- Op weg van en naar school achtervolgen
- Beledigende opmerkingen maken over kleding en/of uiterlijk
- Negatieve uitlatingen over familieleden van het betreffende kind
- Schelden
- Bezittingen afpakken of stuk maken
- Gebruiken van bijnamen
- Voortdurend denigrerende opmerkingen maken
- Briefjes doorgeven
- Voortdurend een klasgenoot de schuld geven

5.Specifieke signalen in de groep:

- Weinig contact met medeleerlingen
- Geroddel over het betreffende kind
- Voortdurend negatieve reacties bij voorstellen/ideeën van het betreffende kind, variërend van openlijke afwijzing tot gezucht en gesteun
- Negatieve reacties op fouten die door het gepeste kind worden gemaakt
- Het kind wordt nooit uitgenodigd voor feestjes van klasgenoten
- Kind is snel boos/prikkelbaar of juist te meegaand. Het gaat om uitersten.

6.Specifieke signalen in de pauzes:

- Wil in pauzes binnen blijven
- Staat in pauzes vaak alleen
- Probeert vriendschap te kopen
- Zoekt in pauzes contact met de pleinwacht
- Richt zich vooral op jongere kinderen

7.Signalen thuis (via ouders):

- Kind wil niet (meer) naar school
- Lichamelijke klachten als hoofdpijn en/of buikpijn
- Lusteloosheid, niet meer buiten willen spelen

Natuurlijk betekent het voorkomen van bepaalde signalen niet automatisch dat er gepest wordt. Een gesprek met het kind zal altijd moeten uitwijzen of een vermoeden juist is of dat er naar een andere oorzaak moet worden gezocht.

8. Uitgangspunten bij de aanpak van het pestprobleem.

- Alle betrokkenen (kinderen, leerkrachten en ouders) erkennen pesten als een probleem en werken samen bij de oplossing ervan.
- Leerkrachten hebben de beschikking over informatie m.b.t. signalen, gevolgen en oorzaken van het pestprobleem;
- Leerkrachten zijn in staat pestgedrag te signaleren en laten in hun gedrag zien dat ze gaan voor een veilige school: regels en afspraken worden nagekomen en er wordt stelling genomen tegenover normoverschrijdend gedrag.
- De school wil pesten voorkomen en besteedt daarom aandacht aan het voorkomen van pesten (preventief handelen).
- De school beschikt over een duidelijke aanpak in situaties waarin desondanks gepest wordt (curatief handelen).
- Wanneer het pestprobleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt en een gesprek met leerkrachten en de leiding van de school niet heeft geleid tot een oplossing, dan treedt de klachtenregeling in.

9. Anti-pestcoördinator

Anti-pestcoördinatoren coördineren het anti-pestbeleid en fungeren als aanspreekpunt voor collega's, ouders en leerlingen in het kader van het antipestbeleid. Zij leveren een bijdrage aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.

10. Pesten: de aanpak

De aanpak van het pestprobleem valt uiteen in twee delen. Enerzijds is het van belang het probleem te voorkomen. Dat vraagt om maatregelen in de preventieve sfeer. Anderzijds moet helder zijn wat de acties zijn als het pestprobleem zich desondanks voordoet. In dat geval spreken we van curatief handelen.

A. Preventief handelen.

Vormen van preventief handelen

- Duidelijkheid, regels en afspraken. Pesten wordt het best voorkomen in een klimaat, waarin duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar.
- Aan het begin van het schooljaar starten met het opstellen van groepsregels.
- Gedurende het jaar lessen geven uit de methode 'KWINK' en wanneer daar aanleiding voor is, worden er extra lessen gegeven.
- De leerkracht heeft in de dagelijkse omgang met de leerlingen oog voor de onderlinge verhoudingen en grijpt in wanneer dit nodig is.

Houding van leerkrachten

Van leerkrachten mag verwacht worden dat ze met betrekking tot het pestprobleem blijf geven van een oplettende en luisterende houding.

Concreet:

- Oppakken van signalen (zie boven)
- Serieus nemen van verhalen van kinderen
- Doorgeven van informatie aan collega's, bijv. over ruzies in pauzes
- Collectief toezicht op de handhaving van door de leerkrachten geaccepteerde afspraken

SEO-methode KWINK

Wij geven wekelijks een Kwink-les waarbij onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, oplossen van ruzies, omgangsvormen op Facebook/Whatsapp/Instagram e.d. aan de orde komen. Daarnaast verzorgt Bureau Halt een gastles over het gebruik van sociale media in groep 8 en nemen de groepen 6, 7 en 8 deel aan de week van de Mediawijsheid.

Pestproblematiek aan de orde stellen

- Verschil tussen pesten en plagen duidelijk maken
- Informeren over de gevolgen van pestgedrag
- Bewust maken dat het inschakelen van de leerkracht bij pestgedrag niet wordt opgevat als klikken
- Bewust maken dat elke leerling verantwoordelijk is voor de sfeer in de groep en daarom de plicht heeft pestgedrag aan te kaarten
- Wie zwijgt stemt toe. Duidelijk maken dat de zwijgende middengroep medeplichtig is, omdat er geen actie ondernomen wordt het pesten te stoppen en het slachtoffer aan zijn lot wordt overgelaten.

B. Curatief handelen

Vormen van curatief handelen

Bij de aanpak van een concreet pestprobleem hanteren we de vijfsporenaanpak uit het Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten. Uitgangspunt is dat bij de aanpak alle partijen bij het pestprobleem worden betrokken:

1. het gepeste kind
2. de pester
3. de zwijgende middengroep
4. de ouders
5. de leraar

We nemen de volgende stappen:

1. Bijstaan van het gepeste kind.

- Tijd maken voor een gesprek met de gepeste leerling
- Luisteren en doorvragen: door wie en hoe wordt gepest
- Medeleven tonen
- Aangeven welke acties je gaat ondernemen
- Afspraken m.b.t. optimale informatieverstrekking aan leerkracht en ouders
- Afspraak voor een vervolgesprek.

2. Aanspreken van de pester.

- Pester confronteren met zijn/haar gedrag
- Aanhoren van het verhaal van de pester
- Stelling nemen tegen normoverschrijdend gedrag (school- en klassenregels)
- Bewustmaking van de gevolgen van pesten: vergroten van het inlevingsvermogen

3. Verhelderend gesprek

- Bij elkaar brengen van beide partijen en maken van (evt. nieuwe) afspraken
- Aanzegging van sancties bij voortgang van het pestgedrag

4. Aanspreken van de zwijgende middengroep

- In herinnering brengen van ieders verantwoordelijkheid voor een goede sfeer
- Bewustmaking van de gevolgen van pesten: vergroten van het inlevingsvermogen
- Bewustwording: wie niet optreedt tegen pestgedrag is medeplichtig.
- Herhalen afspraken/regels.

5. Aanleggen dossier

- In Parnassys worden notities geplaatst bij alle betrokken leerlingen.

6. Contact ouders

- Ouders van het gepeste kind worden telefonisch op de hoogte gesteld, als dat nog niet het geval is.
- Ouders van het gepeste kind wordt gevraagd alert te zijn op signalen en deze aan de school door te geven.
- Ouders van de pester worden telefonisch op de hoogte gesteld.
- Ouders/verzorgers van de pester wordt nadrukkelijk gevraagd hun medewerking te verlenen bij het oplossen van de problematiek.

7. Informeren collega's

- Collega's worden op de hoogte gesteld van een pestprobleem i.v.m. toezicht in de pauzes.

11. Als het probleem blijft bestaan

Vanaf dit punt wordt de anti-pestcoördinator erbij betrokken.

1. Het gepeste kind

- Achterhalen van een mogelijke oorzaak van het pestprobleem
- Geven van adviezen aan het kind (o.a. lichaamstaal en wijze van communiceren).

2. De pester

- Sanctie volgend op straffend gesprek (zie onder sancties)
- Concrete afspraken m.b.t. gedragsverandering + evaluatie, bijvoorbeeld wekelijks (bijhouden in dossier).

3. De zwijgende middengroep

- Controle van gemaakte afspraken
- Op de hoogte stellen van de ouders d.m.v. een brief
- Aan de orde stellen van de delen uit de methode SEO die ingaan op het activeren van de zwijgende middengroep.

4. De ouders

- Gesprek met de ouders van de pester; confrontatie met inhoud van het dossier
- Probleemoplossend gesprek met ouders; achterhalen oorzaak pestgedrag
- Adviezen aan ouders op grond van mogelijk achterhaalde oorzaak; in ernstige situatie advies SOVA training.

5. De leraar

Een consequent hanteren van het pestprotocol. Kernpunten zijn:

- Op hoogte stellen van de ouders/gesprekken met ouders
- Adviseren en informeren van alle betrokkenen
- Consequent bijhouden van het dossier
- Op de hoogte stellen van het team; voortgang van het proces.

12.Sancties

Om onduidelijkheid te voorkomen en een lijn te trekken m.b.t. de sancties volgt hieronder een overzicht:

Wanneer	Wat	Wie
A. Bij vaststelling Pestgedrag	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek over omgangsregels • Ouders worden op de hoogte gesteld	Leerkracht
B. Bij voortzetting Pestgedrag	<ul style="list-style-type: none"> • Een of meerdere pauzes binnen blijven • Nablijven tot andere kinderen naar huis zijn • Gesprek met ouders	Leerkracht.(eventueel i.o.m. anti-pestcoördinator)
C. Bij voortzetting pestgedrag na sancties	<ul style="list-style-type: none"> • Zie onder B. • Gesprek met ouders:<ul style="list-style-type: none"> a) informeren sancties indien geen verbetering (zie onder D) b) overwegen wenselijkheid deskundige hulp	Leerkracht in overleg met de schoolleiding/anti pestcoördinator

D. Pestgedrag duurt voort. Geen verbetering	• In werking stelling procedure schorsing-verwijdering.	Schoolleiding in overleg met CPOV en leerplichtambtenaar gemeente Neder-Betuwe
---	---	--